

ΣΧΟΛΕΙΟ ΚΑΙ ΤΟΠΙΚΗ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ

Υποχρέωση ή Δημιουργία

- Μπορεί και πρέπει να έχει ρόλο η Τοπική αυτοδιοίκηση στη λειτουργία των σχολικών μονάδων;
- Μπορούν τα σχολεία να αποτελέσουν τους βασικούς πυρήνες δημιουργίας και πολιτισμού στις τοπικές κοινωνίες;
- Η ποιότητα των υποδομών είναι ικανοποιητική;
- Πολυθέσια ή ολιγοθέσια σχολεία;
- Παρουσιάζουν αύξηση ή μείωση οι επιχορηγήσεις για τη συντήρηση και τη λειτουργία των σχολικών μονάδων;
- Τι δείχνει η Ευρωπαϊκή εμπειρία;

Αυτά είναι μερικά από τα ερωτήματα που απασχόλησαν τη διημερίδα με θέμα «Σχολείο και Τοπική Αυτοδιοίκηση - Υποχρέωση ή Δημιουργία», η οποία πραγματοποιήθηκε στις 26 και 27 Σεπτεμβρίου στη Βέροια.

Συνδιοργανωτές ήταν η Επιτροπή Παιδείας και Πολιτισμού της ΚΕΔΚΕ και ο Δήμος Βέροιας.

Στόχος της διημερίδας ήταν η κατάθεση συγκεκριμένων προτάσεων για τον επαναπροσδιορισμό του ρόλου και των αρμοδιοτήτων της Τοπικής Αυτοδιοίκησης στη διοίκηση και τη λειτουργία των σχολικών μονάδων. Ταυτόχρονα κατατέθηκαν προτάσεις για τη σύνδεση των σχολικών μονάδων με την τοπική κοινωνία σαν κύτταρα δημιουργίας, γνώσης, πολιτισμού και παρέμβασης.

Οι αριθμοί αποκαλύπτουν τις σημερινές ανάγκες υποδομών και πόρων

Η ποιότητα των υποδομών και η έλλειψη των αναγκαίων πόρων αποτελούν δύο από τα βασικά αίτια, σύμφωνα με τους ομιλητές, που επηρεάζουν αρνητικά τη λειτουργία και την απόδοση των σχολικών μονάδων. Με βάση τα στατιστικά στοιχεία που παρουσιάστηκαν στη διημερίδα στην χώρα μας λειτουργούν 14.446 σχολικές μονάδες, οι οποίες φιλοξενούν συνολικά 1.357.480 μαθητές και 107.458 εκπαιδευτικούς.

Νηπιαγωγεία

Σύμφωνα με τη μελέτη της Ελληνικής Εται-

ρείας Τοπικής Αυτοδιοίκησης (ΕΕΤΑΑ), «ο ρόλος της Τοπικής Αυτοδιοίκησης στη διοίκηση και λειτουργία των σχολικών μονάδων», η πλειονότητα των νηπιαγωγείων και των δημοτικών σχολείων (σε ποσοστό 43,3%) βρισκόταν το 2004 σε αγροτικές περιοχές.

Σε ημιαστικές λειτουργεί το 16,5% των νηπιαγωγείων και το 13,9% των δημοτικών, ενώ στις αστικές περιοχές λειτουργεί το 40,2% των νηπιαγωγείων και το 37,1% των δημοτικών.

Ένα στα δύο νηπιαγωγεία είναι μονοθέσια, ενώ μόλις το 3,3% είναι τριθέσια ή τετραθέσια.

Δημοτικά

Η εικόνα διαφοροποιείται στα δημοτικά σχολεία καθώς το 23,6% είναι εξαθέσια και το 20,1% δωδεκαθέσια, ενώ το 20,1% έχουν από έναν μέχρι τρεις δασκάλους.

Τη χρονική περίοδο 2003-2004 λειτούργησαν ως ολοήμερα 1.203 νηπιαγωγεία (μόλις δύο στα δέκα) και το 56% των δημοτικών σχολείων. Ουσιαστικά ένας στους τέσσερις μαθητές (25,5%) φοιτούσαν σε ολοήμερα. Στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση τα σχετικά στοιχεία διαφοροποιούνται. Το προφίλ της συγκεκριμένης σχολικής βαθμίδας προσδιορίζεται στη μελέτη με τα εξής χαρακτηριστικά:

Το 96% του συνόλου των γυμνασίων ήταν ημερήσια και μόλις το 4% εσπερινά.

Από τα ημερήσια μόνο το 3% διέθετε τμή-

ματα αθλητικής διευκόλυνσης, το 2,1% είναι ειδικής αγωγής, το 1,8% ήταν μουσικά γυμνάσια και το 1,3% ήταν πειραματικά. Διαπολιτισμικά ήταν τέσσερα στα χίλια και εκκλησιαστικά τρία στα χίλια.

Λύκεια

Μικρές διαφοροποιήσεις παρουσιάζονται στα στοιχεία που αφορούν τα λύκεια. Το 93,2% είναι γενικής κατεύθυνσης, το 2,1% είναι μουσικά λύκεια, και 1,6% πειραματικά. Το 5% είναι εσπερινά και μόλις τα τρία στα χίλια διαπολιτισμικά.

Ολοήμερα

Το ολοήμερο σχολείο καλύπτει μόνο το ένα τέταρτο των μαθητών του δημοτικού.

Εκπαιδευτικό Προσωπικό

Το εκπαιδευτικό προσωπικό της πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης και γενικά όλων των σχολείων στις αγροτικές περιοχές παρουσιάζει κενά και χαρακτηρίζεται από έλλειψη σταθερότητας. Οι μόνιμοι εκπαιδευτικοί που υπηρέτουσαν με οργανική θέση ήταν το 74,6%, ενώ στην πρωτοβάθμια εκπαίδευση ο μικρότερος μέσος όρος παραμονής στο ίδιο σχολείο ήταν 3,9 έτη, στη δευτεροβάθμια 5,6 έτη, στις αγροτικές περιοχές 3,3 έτη και στις αστικές περιοχές 5,3 έτη.

Το ειδικό επιστημονικό προσωπικό είναι περιορισμένο, ενώ ιδιαίτερα το διοικητικό και το βοηθητικό προσωπικό δεν επαρκούν.

Συστεγαζόμενα σχολεία

Ο μεγάλος αριθμός των συστεγαζόμενων σχολείων - ένα στα δύο σχολεία συστεγαζόμενα - δημιουργεί ελλείψεις σε αίθουσες, εργαστήρια, βοηθητικές και συμπληρωματικές εγκαταστάσεις.

Σχολεία σε ακατάλληλα σημεία

Σύμφωνα με την επιστημονική μελέτη της



ΕΕΤΑ διαπιστώνεται ότι ένα στα δύο σχολεία βρίσκονται σε ακατάλληλα σημεία. Ειδικότερα το 33,5% είναι σε ακατάλληλους χώρους όπως για παράδειγμα κοντά σε δρόμους μεγάλης κυκλοφορίας, το 8,7% σε πηγές ηχορύπανσης, το 4,6% κοντά σε εργοστάσια και το 2,6% σε ρυπογόνους χώρους. Πάνω από το 65% των σχολείων στεγάζεται σε κτίρια ηλικίας άνω των 20 ετών, ενώ ένα στα δέκα σχολεία λειτουργεί σε ακατάλληλα κτήρια, κατοικίες ή για άλλη χρήση! Αξιοσημείωτο είναι και το γεγονός ότι από τις απαντήσεις που έδωσαν οι υπεύθυνοι του συνόλου των σχολικών μονάδων το 14,8% παραδέχεται ότι δεν υπάρχει η απαραίτητη υποδομή για να κινηθούν με ευκολία άτομα με κινητικές δυσκολίες.

Οι διπλοβάρδιες περιορίζουν τις σχολικές δραστηριότητες

Από την καταγραφή που επιχειρήθηκε από τους ειδικούς επιστήμονες, οι οποίοι συμμετείχαν στην σύνταξη της επίμαχης μελέτης διαπιστώθηκε ότι στο 40% των σχολικών μονάδων της χώρας δεν λειτουργούν οι βιβλιοθήκες, ενώ ακόμα και στις περιπτώσεις που υπάρχουν βιβλιοθήκες λειτουργούν σε ακατάλληλες αίθουσες. Μόλις το 23,8% στεγάζεται σε ειδική αίθουσα.

Την ίδια ώρα δύο στα δέκα σχολικά συγκροτήματα, κυρίως των μεγάλων αστικών κέντρων λειτουργούν με διπλοβάρδια! Μάλιστα το ποσοστό αυτό σε ορισμένες περιπτώσεις διπλασιάζεται.

Για παράδειγμα στο δήμο Θεσσαλονίκης το 37,63% λειτουργούν με διπλοβάρδια! Κάτω από αυτές τις συνθήκες οι σχολικές δραστηριότητες περιορίζονται σε μικρά ποσοστά. Μόνο στα μισά σχολεία έχουν λειτουργήσει θεατρικές ομάδες, σε ποσοστό 15,4% δημιουργήθηκαν ομάδες ζωγραφικής και σε ποσοστό 33,3% χορωδίες. Το 22,4% των δραστηριοτήτων που αναπτύσσονται στα σχολεία είναι αθλητικές, το 40,8% καλλιτεχνικές-πολιτιστικές και το 16,8% περιβαλλοντικές.

Διοικητικές αδυναμίες του εκπαιδευτικού συστήματος

Όπως επισήμανε στην ομιλία του ο πρόεδρος της Επιτροπής Παιδείας και Πολιτισμού της ΚΕΔΚΕ Σταύρος Τουφεγγόπουλος, το υφιστάμενο μοντέλο λειτουργίας του εκπαιδευτικού συστήματος, δεν επιτρέπει τόσο στην Πολιτεία, όσο και στην Τοπική Αυτοδιοίκηση να έχει συνολική γνώση του κόστους λειτουργίας των σχολικών μονάδων και του ανθρώπινου δυναμικού που απασχολείται σ' αυτές. Μπορεί η υλικοτεχνική υπο-

δομή να βελτιώνεται σταδιακά, ωστόσο εκ του αποτελέσματος διαφαίνεται ότι οι μαθητές της χώρας μας υστερούν σημαντικά σε σχέση με άλλες χώρες. Το πόρισμα του προγράμματος Pisa του ΟΟΣΑ καταδεικνύει ότι οι επιδόσεις των μαθητών μας είναι απογοητευτικές σε τομείς όπως τα μαθηματικά, η ανάγνωση και οι φυσικές επιστήμες.

Τελευταία έρχεται όμως η Ελλάδα και στο ζήτημα της αποκέντρωσης οικονομικών πόρων που διαχειρίζονται οι τοπικές αρχές για την βελτίωση του εκπαιδευτικού συστήματος.

«Χρυσό» μετάλλιο κερδίζει η Ελλάδα και σε ότι αφορά τις συγκεντρωτικές δομές. Η οργάνωση της διδασκαλίας, η διοίκηση προσωπικού, η κατασκευή υποδομών και η προμήθεια εκπαιδευτικών μέσων αποτελούν ορισμένα χαρακτηριστικά παραδείγματα τομέων στους οποίους ο βαθμός αποκέντρωσης είναι σχεδόν ανύπαρκτος.

Ο δεκάλογος των διοικητικών αδυναμιών

Παρακάτω παρουσιάζεται ο «δεκάλογος» των διοικητικών αδυναμιών που καταγράφηκαν από τον Πρόεδρο της Επιτροπής Παιδείας και Πολιτισμού. Όπως επισήμανε χαρακτηριστικά στην ομιλία του ο κ. Τουφεγγόπουλος «όλες αυτές οι αδυναμίες μεταφράζο-

νται σε προβλήματα και συνδέονται στενά, πρώτον με τις διαδικασίες αποκέντρωσης που ακολουθούνται στη λήψη των αποφάσεων, στη χρηματοδότηση και διαχείριση των πόρων και δεύτερον με τις διαδικασίες συμμετοχής που ακολουθούνται μέσα στη σχολική μονάδα και στις σχέσεις της με την τοπική κοινωνία». Ανάμεσα στις αδυναμίες του εκπαιδευτικού συστήματος ξεχωρίζουν οι παρακάτω:

- Συγκεντρωτισμός στη λήψη αποφάσεων καθώς και στη διάθεση των πόρων που σχετίζονται με τη λειτουργία των σχολικών μονάδων σε περιφερειακό επίπεδο.
- Περιορισμένες διαδικασίες συμμετοχής για τη λειτουργία σχολικών μονάδων, τη κατάρτιση του προγράμματος σπουδών, τη χρηματοδότηση των σχολικών υποδομών, την επιλογή βοηθητικού διδακτικού και διοικητικού προσωπικού.
- Περιορισμένη δυνατότητα αξιοποίησης των σχολικών υποδομών προς όφελος της τοπικής κοινωνίας.
- Μονόπλευρη χρήση του σχολείου στις τυπικές εκπαιδευτικές υποχρεώσεις.
- Απομόνωση του σχολείου στις μορφωτικές και πολιτιστικές ανάγκες του τοπικού πληθυσμού.
- Απουσία από το τυπικό πρόγραμμά σπουδών στοιχείων που να ανταποκρίνονται στις τοπικές κοινωνικές, οικονομικές και πολιτιστικές συνθήκες.
- Τα σχολικά κτήρια δεν πληρούν βασικούς όρους βιώσιμης ανάπτυξης. Σε πολλές περιπτώσεις οι ελεύθεροι χώροι και το πράσινο απουσιάζουν παντελώς. Η αισθητική των κτηρίων είναι μέτρια, ενώ στην πλειονότητα των σχολικών συγκροτημάτων γίνεται σπατάλη ενέργειας.
- Η συντήρηση και η επισκευή των κτιρίων είναι ελλιπής.
- Δεν υπάρχει εξειδικευμένο προσωπικό που θα μπορούσε να παρέχει στους μαθητές πρωτοβάθμια περίθαλψη, πρόληψη και εκπαιδευτικό προσανατολισμό.
- Έλλειψη σχολικού χρόνου και χώρου για δραστηριότητες πολιτισμού, αθλητισμού και κοινωνικού ενδιαφέροντος.

Ο ρόλος της σύγχρονης σχολικής μονάδας στην τοπική κοινωνία

«Καθοριστική σημασία έχουν οι σχέσεις αλληλεπίδρασης και αλληλεξάρτησης ανάμεσα

Πολυθέσια ή μονοθέσια σχολεία

Οι προσπάθειες συνένωσης σχολικών μονάδων τις δύο προηγούμενες δεκαετίες δεν φαίνεται να απέδωσε θεαματικά αποτελέσματα. Οι απόψεις ως προς τα θετικά και αρνητικά των πολυθέσιων και μονοθέσιων σχολείων δίστανται. Πάντως σύμφωνα με στοιχεία που παρουσίασε στη διημερίδα ο δήμαρχος Ιθώμης Σταύρος Παπαγεωργίου, το σχολικό έτος 2005 -2006 σε όλη της χώρα υπήρχαν 5.400 σχολεία από τα οποία τα 2.000 είναι ολιγοθέσια.

Με βάση το Κέντρο Εκπαιδευτικής Έρευνας η συντριπτική πλειοψηφία αυτών βρίσκεται σε αγροτικές περιοχές και τα υπόλοιπα 3.400 σε αστικά κέντρα.

Ο κ. Παπαγεωργίου επισήμανε στην ομιλία του ότι οι ιδιαιτερότητες που παρουσιάζουν τα ολιγοθέσια σχολεία που καλύπτουν ένα μεγάλο μέρος του σχολικού δικτύου είναι σημαντικές. Όπως υποστηρίζει, στα ολιγοθέσια και κυρίως τα μονοθέσια σχολεία, εντοπίζονται ελλείμματα στο τρόπο διδασκαλίας και γενικότερα στα ωρολόγια προγράμματα. Ενδεικτικά παραδείγματα μειονεκτημάτων των ολιγοθέσιων έναντι των πολυθέσιων:

- ▶ Οι μαθητές που διδάσκονται τα μαθήματα συνδιδασκαλίας συναντούν δυσκολίες στην κατανόηση της διδακτέας ύλης.
 - ▶ Η άμεση διδασκαλία για την κατανόηση ενός αντικειμένου είναι περιορισμένη.
 - ▶ Η διδασκαλία είναι περισσότερο κοπιώδης για τον εκπαιδευτικό.
 - ▶ Ο μικρός αριθμός μαθητών εμποδίζει την κοινωνικοποίηση τους.
 - ▶ Τα ολιγοθέσια σχολεία στερούνται εκπαιδευτικών για την εκμάθηση ξένων γλωσσών, πληροφορικής, εικαστικών τεχνών και μουσικής.
- Αντίθετα τα πολυθέσια σχολεία εμφανίζουν μια σειρά από πλεονεκτήματα και οφέλη, τα οποία αυξάνονται ακόμα περισσότερο όταν ακολουθούνται ολοήμερα προγράμματα:
- ▶ Βελτίωση των συνθηκών μάθησης, σωματικής άσκησης, μόρφωσης και κοινωνικοποίησης.
 - ▶ Σωστή στελέχωση μονάδων με εκπαιδευτικούς ειδικοτήτων.
 - ▶ Δραστική μείωση του κόστους μόρφωσης και εκπαίδευσης.
 - ▶ Απελευθέρωση σχολικών κτιρίων που μπορούν να αξιοποιηθούν για άλλες δραστηριότητες.

στο σύγχρονο σχολείο και στη τοπική κοινωνία, καθώς επηρεάζονται άμεσα και μάλιστα διαφοροποιούνται ανάλογα με τις εκάστοτε πολιτικές, πολιτιστικές και οικονομικές συνθήκες μιας περιοχής».

Στη φράση αυτή του εισηγητή του θέματος «Σύγχρονη σχολική μονάδα και τοπική κοινωνία», Ναθαναήλ Λαδόπουλου, δημάρχου Νεάπολης Θεσσαλονίκης, περιλαμβάνεται το βασικό πλαίσιο του ρόλου που θα έπρεπε να διαδραματίζει η παιδεία στις τοπικές κοινωνίες.

Με δεδομένα τα προβλήματα της αναποτελεσματικότητας του ελληνικού συγκεντρωτικού συστήματος εκπαίδευσης, σε συνδυασμό με την ευρωπαϊκή τάση για διοικητική αποκέντρωση φαίνεται ότι αρχίζουν να ωριμάζουν τα πράγματα προκειμένου να σημειωθούν τα πρώτα μικρά βήματα.

Η Ελλάδα δείχνει να αντιλαμβάνεται αυτό που έχουν κάνει κτήμα τους χρόνια τώρα άλλες ευρωπαϊκές χώρες. Την ανάγκη μετασχηματισμού των σχολικών μονάδων από φορέα υποδοχής, σε φορέα διαμόρφωσης και προσαρμογής της κεντρικής εκπαιδευτικής πολιτικής στις τοπικές ανάγκες. Όπως

επισήμανε στην ομιλία του και ο Ν. Λαδόπουλος, τα προβλήματα και οι προοπτικές στο χώρο της παιδείας δεν μπορούν να αντιμετωπιστούν χωρίς την ουσιαστική παρέμβαση και τον ενεργό ρόλο των δυνάμεων της τοπικής κοινωνίας και της Τοπικής Αυτοδιοίκησης. Το ζητούμενο στη φάση αυτή είναι ένα ευέλικτο σχολείο που θα μπορεί να ανταποκρίνεται στις ανάγκες της κοινωνίας. Το εκπαιδευτικό σύστημα καλείται να αναπτύξει ένα μηχανισμό ικανό να αντιμετωπίσει και να ανταποκριθεί στις ανάγκες των νέων. Στο πλαίσιο αυτό οι σχολικοί χώροι μπορούν να γίνουν σημεία επιμόρφωσης, καλλιτεχνικής παιδείας και χώρου άθλησης. Σημεία που οι νέοι θα αποκτήσουν μία νέα αντίληψη για θέματα που σχετίζονται με τις συνέπειες των πράξεων τους απέναντι σε τομείς όπως η οικολογία, η κοινωνία και ο πολιτισμός. Για να μπορέσει να έχει τα προσδοκώμενα αποτελέσματα η δημοτική αρχή θα πρέπει να αξιοποιήσει όργανα όπως ο σύλλογος γονέων, η σχολική επιτροπή, και η επιτροπή παιδείας. Για να αναπτυχθεί ένα ολοκληρωμένο σχέδιο δράσης η Τοπική Αυτοδιοίκηση προτείνει την

ανάπτυξη των παρακάτω αξόνων δράσης:

- ❑ Προσαρμογή υποδομών και προγραμμαμάτων με βάση τις νέες τεχνολογίες και τις απαιτήσεις των νέων προγραμμάτων σπουδών.
- ❑ Στήριξη του θεσμού των ολοήμερων σχολείων, με επιπλέον διδακτικά αντικείμενα χρήσιμα στην καθημερινή ζωή του νέου. Ξένες γλώσσες μουσική, χορός και γυμναστική.
- ❑ Ανάπτυξη ολοκληρωμένων προγραμμάτων θερινής απασχόλησης.
- ❑ Σύσταση παρατηρητηρίου κοινωνικών προβλημάτων.
- ❑ Καθιέρωση συστημάτων επαναξιολόγησης των σχολικών μονάδων, κατά τα πρότυπα των δεικτών μέτρησης της αποδοτικότητας.
- ❑ Αξιοποίηση μουσείων, βιβλιοθηκών, οργανωμένων χώρων τέχνης και πολιτισμού με στόχο την ανάπτυξη σύνθετων εκπαιδευτικών προγραμμάτων.

Για να μη δημιουργηθούν συστήματα παιδείας πολλών ταχυτήτων κρίνεται αναγκαίο, οι αρμοδιότητες που τυχόν θα μεταβιβαστούν προς την Τοπική Αυτοδιοίκηση να συνοδεύονται από τους απαραίτητους πόρους. Τα κριτήρια κατανομής, ανά περιφέρεια, δήμο και σχολική μονάδα να γίνονται σύμφωνα με αντικειμενικά κριτήρια. Τέλος σε επίπεδο Τοπικής Αυτοδιοίκησης είναι προαπαιτούμενο να προβλεφθεί η πρόσληψη ειδικού επιστημονικού προσωπικού που θα ασχοληθεί με τα σχετικά θέματα.

Μείον 13% οι δαπάνες επισκευής - συντήρησης την τελευταία δωδεκαετία

Σ' ότι αφορά την εξέλιξη των επιχορηγήσεων των ΟΤΑ για την πρωτοβάθμια και δευτεροβάθμια εκπαίδευση - επισκευή και συντήρηση, λειτουργικές δαπάνες - τα στοιχεία που παρουσιάστηκαν δείχνουν ότι τα τελευταία χρόνια έχει μειωθεί.

Συγκεκριμένα η επιχορήγηση για την επισκευή και συντήρηση - εντάσσεται στο Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων (ΣΑΤΑ) - τη τελευταία δωδεκαετία παρουσιάζει μία συνεχή πτώση του μεριδίου της, 40% περίπου, στο σύνολο της ΣΑΤΑ.

Η επιχορήγηση για τις λειτουργικές δαπάνες των σχολικών μονάδων τα τελευταία δώδεκα χρόνια έχουν μειωθεί κατά 13% περίπου.

Ένα άλλο πρόβλημα που καταγράφεται στις



μελέτες που παρουσιάστηκαν στην διημερίδα αφορά τη διαδικασία μεταβίβασης της σχολικής περιουσίας στους Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης. Στο 52% των περιπτώσεων δεν έχει ολοκληρωθεί η αναγκαία μεταβίβαση.

Κατά τη διάρκεια των εργασιών της διημερίδας τονίστηκε τόσο από τους αιρετούς όσο και από τους εκπροσώπους της εκπαιδευτικής κοινότητας της χώρας η ανάγκη συνύπαρξης, συνεργασίας και αλληλοτροφοδότησης της Τοπικής Αυτοδιοίκησης και της εκπαίδευσης, για μια πραγματικά δημόσια παιδεία, αλλά και για τη δημιουργία των κατάλληλων συνθηκών ώστε το σχολείο να αποτελέσει κύτταρο παιδείας και πολιτισμού για την τοπική κοινωνία.

Τι ισχύει σε άλλες χώρες της Ευρώπης

«Σε κανένα ευρωπαϊκό κράτος οι περιφερειακές, νομαρχιακές, επαρχιακές, κομητειακές, κ.λπ. υπηρεσίες της εκπαίδευσης δεν αποτελούν υπηρεσίες των αντίστοιχων Υπουργείων παιδείας». Αυτό επισημαίνουν οι μελετητές, οι οποίοι ξεχωρίζουν μια σειρά από βασικές μορφές συστημάτων λειτουργίας σε ευρωπαϊκό επίπεδο. Σε Ιταλία και Γαλλία η ευθύνη έχει ανατεθεί στην Τοπική Αυτοδιοίκηση. Σε άλλες χώρες οι υπηρεσίες αυτές είναι αυτόνομες και υπάγονται στο νομαρχιακό ή περιφερειακό επίπεδο, ενώ υπάρχουν και περιπτώσεις, όπου διαθέτουν οικονομική και διοικητική αυτοτέλεια. Σε καμία χώρα της Ε.Ε. δεν υπάρχει ο θεσμός του Οργανισμού Σχολικών Κτηρίων

(ΟΣΚ) καθώς οι σχετικές αρμοδιότητες έχουν ανατεθεί στην Τοπική Αυτοδιοίκηση. Σε όλα τα κράτη η Αυτοδιοίκηση συμμετέχει ενεργά στη διοίκηση και λειτουργία σχολικών μονάδων. Στην Ελλάδα οι δήμοι έχουν την ευθύνη μόνο των Τεχνικών Επαγγελματικών Εκπαιδευτηρίων, ενώ τα ΤΕΕ του ΟΑΕΔ και τα ΙΕΚ του ΟΕΕΚ ανήκουν σε αυτόνομα Νομικά Πρόσωπα Δημοσίου Δικαίου. Εν τω μεταξύ η Ευρώπη αναζητεί ένα κοινό μοντέλο στο εκπαιδευτικό περιβάλλον προκειμένου να καταστεί δυνατή η «επένδυση» στη μόρφωση και κατάρτιση του ανθρώπινου δυναμικού της. Μεταξύ των βασικών κατευθύνσεων που κινείται διακρίνονται:

1. Η ανάγκη συνεργασίας των κρατών μελών για ανταλλαγή εμπειριών και τεχνολογίας σε θέματα εκπαίδευσης.
2. Η καθιέρωση νέων ευέλικτων δομών διαβίου εκπαίδευσης και κατάρτισης του ανθρώπινου δυναμικού.
3. Η αποκεντρωτική λειτουργία των εκπαιδευτικών συστημάτων ανάλογα με τη διοικητική δομή και τις γεωγραφικές συνθήκες της χώρας.
4. Η ενίσχυση της κινητικότητας του εκπαιδευτικού δυναμικού (διδασκόντων, μαθητών, στελεχών διοίκησης κ.λπ.) για τη μετεκπαίδευση σε σύγχρονους επιστημονικούς τομείς.
5. Η εξασφάλιση ίσων ευκαιριών στην εκπαίδευση και παράλληλη ανάπτυξη πολιτικών που θα έχουν ως στόχο τη μείωση του αναλφαριθμητισμού και της σχολικής αποτυχίας.



6. Η εφαρμογή στη πράξη των αρχών της διαπολιτισμικής εκπαίδευσης με στόχο την ισότιμη ένταξη των παλινοστούτων και αλλοδαπών μαθητών στο νέο κοινωνικό περιβάλλον.
7. Η ταχύτερη ένταξη των νέων τεχνολογιών στην εκπαιδευτική διαδικασία για την αναβάθμιση των συνθηκών μάθησης στο παραδοσιακό εκπαιδευτικό περιβάλλον.

Προτάσεις της Αυτοδιοίκησης

Οι εργασίες της διημερίδας κατέληξαν σε σειρά προτάσεων - θεσμικών, χρηματοδότησης, οργάνωσης και διαχείρισης - οι οποίες θα αποτελέσουν και αντικείμενο περαιτέρω συζήτησης στους κόλπους της Τοπικής Αυτοδιοίκησης και της εκπαιδευτικής κοινότητας.

Μεταξύ αυτών είναι και οι εξής:

Το κράτος διαμορφώνει το γενικό πλαίσιο εκπαιδευτικής πολιτικής και τις ανάλογες επιτελικές εκπαιδευτικές και υποστηρικτικές υπηρεσίες, διασφαλίζοντας τους αναγκαίους πόρους για δωρεάν Δημόσια Παιδεία.

Η Τοπική Αυτοδιοίκηση αναλαμβάνει όλες τις αρμοδιότητες που έχουν σχέση με τη λειτουργία και τη διαχείριση του σχολείου, ενώ

συμμετέχει ενεργά στον σχεδιασμό της εκπαιδευτικής πολιτικής σε νομαρχιακό και περιφερειακό επίπεδο καθώς και στη σύνδεση της εκπαίδευσης με την τοπική κοινωνία, οικονομία και απασχόληση.

Η μεταφορά αρμοδιοτήτων συνοδεύεται οπωσδήποτε - και σύμφωνα με το Σύνταγμα - από τη μεταφορά των ανάλογων πόρων τόσο του τακτικού προϋπολογισμού όσο και του Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων.

Ο ΟΣΚ μετασχηματίζεται σε επιτελική υπηρεσία παροχής τεχνογνωσίας σε θέματα σχολικής στέγης.

Οι αρμοδιότητες για επεκτάσεις, αναβαθμίσεις, μετατροπές, επισκευές - συντηρήσεις καθώς και για την κατασκευή νέων σχολικών μονάδων μεταφέρονται στην Τοπική Αυτοδιοίκηση.

Σ' ότι αφορά στους Δήμους προτείνεται:

Δημιουργία Γραφείου Παιδείας σε κάθε Οργανισμό Τοπικής Αυτοδιοίκησης με αντικείμενο την υποστήριξη των Επιτροπών Παιδείας και των Σχολικών Επιτροπών.

Οι διατιθέμενες επιχορηγήσεις της Τοπικής Αυτοδιοίκησης για τις λειτουργικές δαπάνες και τις δαπάνες επισκευής και συντήρησης των σχολείων θα πρέπει να αναπροσαρμόζο-

νται τουλάχιστον ανά τριετία μετά από πρόταση της ΚΕΔΚΕ.

Με βάση τις ρυθμίσεις του νέου Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων να ολοκληρωθεί οπωσδήποτε η διαδικασία μεταβίβασης της κυριότητας των σχολείων στους πρωτοβάθμιους ΟΤΑ, γεγονός που προϋποθέτει τον ορισμό νέας ημερομηνίας για την ολοκλήρωση της παραπάνω διαδικασίας, αφού η αρχικά ορισθείσα - μέχρι 30/06/08, έχει παρέλθει.

Οι αιρετοί ζητούν επίσης να περιέλθουν στην πλήρη ιδιοκτησία των ΟΤΑ τα διδακτήρια που δεν χρησιμοποιούνται πλέον. Τα κτήρια αυτά μπορούν να αξιοποιηθούν για άλλες κοινωφελείς χρήσεις.

Η Αυτοδιοίκηση επιδιώκει τη στήριξη του θεσμού του ολοήμερου σχολείου με παράλληλα ποσοτική και ποιοτική αναβάθμιση των προσφερόμενων υπηρεσιών και την ανάπτυξη προγραμμάτων ενισχυτικής διδασκαλίας, ιδιαίτερα για την υποστήριξη των μαθητών που προέρχονται από οικογένειες μεταναστών.

Τέλος οι αιρετοί θεωρούν αναγκαία την ενίσχυση των σχολικών μονάδων με ειδικούς επιστήμονες, (ψυχολόγους, κοινωνικούς λειτουργούς κ.λπ.).